

Europeiska stiftelsen
för förbättring av
levnads- och arbetsvillkor

Andra undersökningen av livskvaliteten i Europa – de första resultaten

> Sammanfattning <

”Hur kan den sociala välfärden hos alla EU-medborgare bäst främjas i en globaliserad värld? ... Allmänpolitiska riktlinjer som ”Tillväxt och sysselsättning”, Lissabonstrategin och satsningen på ökad konkurrenskraft är inga självändamål – utan medel för att nå ett mål – välfärd för Europas medborgare.”

Kartläggning av den sociala verkligheten – Rådgivarbyrån för Europapolitik, samrådsdokument, 2007

Bakgrund

Undersökningen av livskvaliteten i Europa är ett unikt försök att genomlys livskvaliteten i ett stort antal länder. Den är en viktig informationskälla som sätter fokus på de utmaningar som socialpolitiken och den ekonomiska politiken i EU står inför efter de senaste två utvidgningarna. Undersökningen målar upp en unik bild av det sociala läget i den utvidgade unionen – med både objektiva och subjektiva element.

Det är uppenbart att ”livskvalitet” spänner över många olika politikområden och att det finns ett särskilt behov av att kartlägga och förstå skillnader i livskvalitet som har att göra med ålder, kön, hälsa, inkomst, socialgrupp och region. I Eurofound's arbetsprogram betonas också behovet av att koppla samman bedömningen av livskvaliteten med de förändringar som har skett inom sysselsättningsområdet, av balansen mellan arbete och privatliv och av den sociala sammanhållningen samt med moderniseringen av de sociala trygghets- och välfärdstjänsterna.

Eurofound's strategi är därför brett inriktad på livskvalitet i stället för snävt inriktad på levnadsvillkor – och livskvaliteten definieras i huvudsak utifrån individens möjligheter att uppfylla sina egna ambitioner. Undersökningen utarbetades som ett verktyg för att både dokumentera och analysera den sociala situationen i Europa. Tanken var att ge ett underlag för den socialpolitiska debatten om ämnen såsom förändrade familjestrukturer, social utslagning och demografiska utmaningar.

De viktigaste resultaten från den andra undersökningen av livskvaliteten i Europa kommer att publiceras under våren 2009 och kommer att följas av mer detaljerade rapporter om viktiga politiska ämnen.

De viktigaste slutsatserna

Ett primärt mål för EU:s politik är att öka de europeiska medborgarnas välbefinnande och i de europeiska länderna arbetar en mängd olika institutioner och organ för att uppnå detta mål. De ekonomiska och sociala trygghetssystemen förändras konstant för att uppfylla nya behov och det är tydligt att det nu finns stora skillnader – såväl som många likheter – mellan EU:s medlemsstater. Malta och Slovenien delar till exempel vissa egenskaper med de västeuropeiska länderna, medan medborgarna i Medelhavsländerna Grekland, Italien och Portugal ofta har synpunkter och erfarenheter som mer liknar de nya medlemsstaternas än exempelvis de nordiska ländernas.

Variationerna när det gäller hur nöjda medborgarna är med livet och hur de ser på framtiden – inom och mellan länder – avspeglar de betydande skillnader som finns vad gäller levnadsbetingelser och erfarenheter i det dagliga livet. Särskilt i de före detta socialistiska länderna är skillnaderna mellan olika socialgrupper och demografiska grupper stora när det gäller tillfredsställelsen med livet: det finns påtagliga nackdelar kopplade till låg inkomst och äldre verkar vara mindre nöjda med sin livssituation.

Livskvaliteten avspeglar inte bara omständigheter som rör andra människor; undersökningen av livskvaliteten i Europa visar många exempel på särskild eftersatthet och ogynnsamma förhållanden, till exempel saknar många tillfredsställande tvätt- och toalettutrymmen i delar av vissa länder. Det är uppenbart att det inte är någon garanti för en god standard att äga sin bostad, vilket tydligt framgår av de många bostäder som är i behov av underhåll och reparationer i vissa nya medlemsstater med en hög nivå av ägande.

Trots materiella svårigheter är det påtagligt hur viktig familjen är i alla länder, både som bas för social integration och som en källa till glädje och tillfredsställelse i vardagen. Det är också viktigt att ta hänsyn till hur ofta människor beskriver problem med att klara av både sina familjeåtaganden och de krav arbetet ställer. Här finns möjligheter till nya tankar när det gäller både arbetspolitik och lokala tjänster.

brådskande behovet av att ta itu med frågor som rör sociala förbindelser och social sammanhållning. Sociala förändringar är i allmänhet långsamma och svåra och innebär nu en ännu större utmaning i en tid av ekonomiskt kaos och ökande risk för social utslagning.

Tillfredsställelse med livet

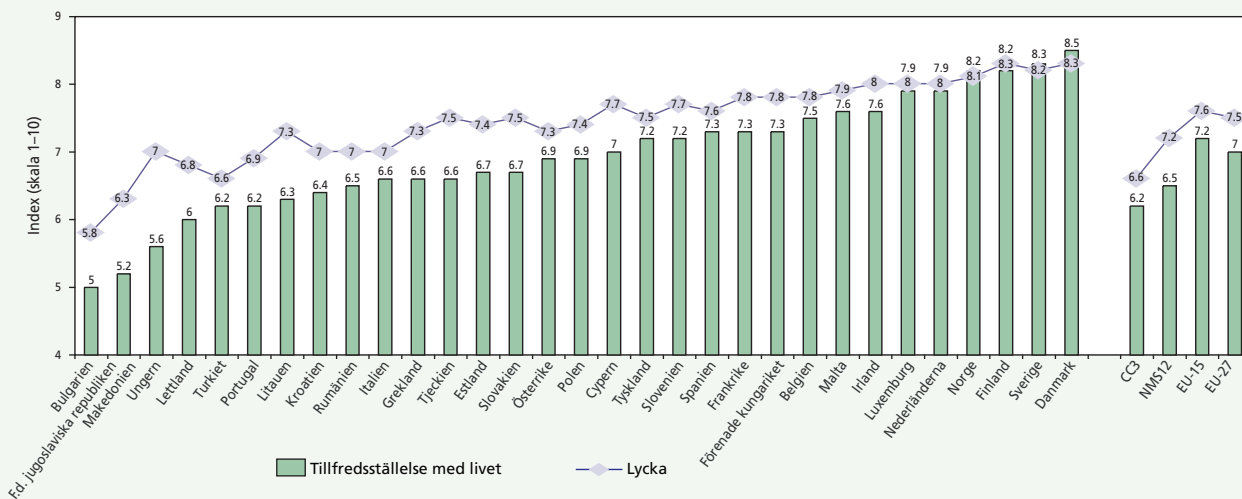
Tillfredsställelsen med familjelivet och privatlivet är i allmänhet högre än tillfredsställelsen med väsentliga offentliga tjänster. En stor andel av medborgarna rapporterar om svårigheter med att få tillgång till hälso- och sjukvård och oroar sig för vårdens och vårdtjänsternas kvalitet. Mot bakgrund av Europas åldrande befolkning – särskilt med tanke på de höga nivåerna av ohälsa och funktionshinder som rapporteras av äldre i de nya medlemsstaterna – är detta en av de viktigaste utmaningarna.

Européerna är i stort sett nöjda och lyckliga med livet. Medelvärdet i EU-27 på en skala från ett till tio är 7 för tillfredsställelse med livet och 7,5 för lycka. Däremot varierar både graden av tillfredsställelse med livet och graden av lycka betydligt mellan länderna. Grad av lycka är högre än graden av tillfredsställelse med livet. Klyftan är särskilt stor i kandidatländerna och de nya medlemsstaterna, där inkomstnivån är låg. Detta sätter fokus på indikatorernas skilda karaktär: lycka är mer känslöbetonat och påverkas mindre av levnadsstandarden, medan indikatorn "tillfredsställelse med livet" påverkas mer av socioekonomiska omständigheter.

Samhällets kvalitet, både lokalt och mer generellt, är en hörnsten i livskvaliteten. Resultaten från undersökningen av livskvaliteten i Europa när det gäller social tillit och uppfattningen om sociala motsättningar understryker det

Det finns en stadig skillnad i fråga om tillfredsställelsen med livet mellan socialgrupper och ekonomiska grupper inom länderna.

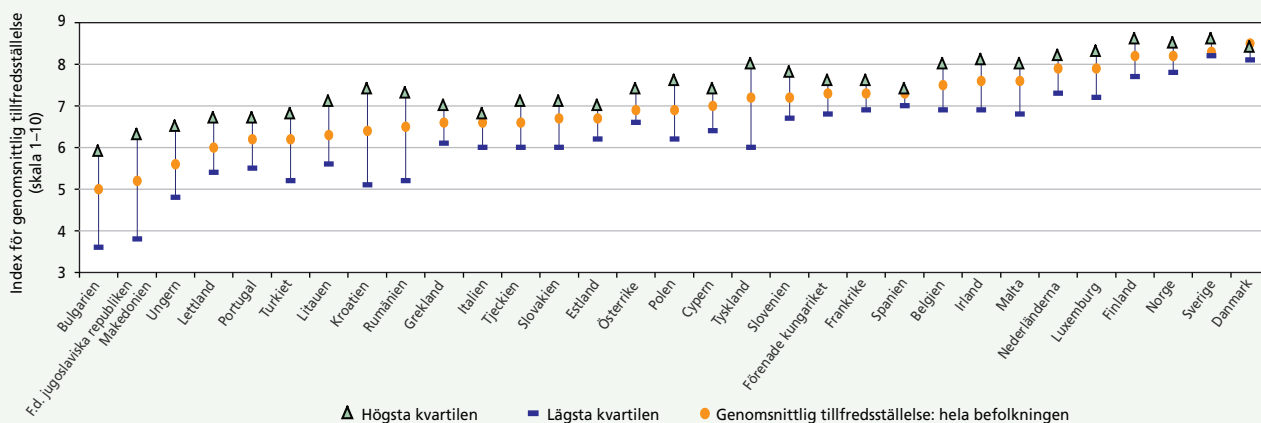
Figur 1: Index för tillfredsställelse med livet och lycka, per land

Fråga Q29: Allt sammantaget, hur nöjd eller missnöjd skulle du säga att du är med livet nuförtiden? Gör din bedömning med hjälp av en 10 gradig skala där [1] betyder att du är mycket missnöjd och [10] betyder att du är mycket nöjd. Fråga 42: Allt sammantaget, hur lycklig skulle du säga att du är? Gör din bedömning med hjälp av en 10-gradig skala där [1] betyder att du är 'mycket olycklig' och [10] betyder att du är 'mycket lycklig'.

Källa: Undersökning av livskvaliteten i Europa 2007 för alla sifferuppgifter i denna sammanfattning.

Figur 2: Medelvärde för tillfredsställelsen med livet, per inkomstkvartil

Fråga Q29: Allt sammantaget, hur nöjd eller missnöjd skulle du säga att du är med livet nuförtiden? Gör en bedömning med hjälp av en 10 gradig skala, där [1] betyder att du är mycket missnöjd och [10] att du är mycket nöjd.

Ett antal allmänna slutsatser framkommer.

- Människor med högre inkomst, god hälsa, välbetalda jobb och högre utbildningsnivå är inte oväntat nöjdare, lyckligare och finner större mening med livet.
- Även de som lever med en partner och med barn rapporterar en högre nivå av tillfredsställelse.
- Skillnaderna är betydligt mer uttalade i de nya medlemsstaterna. Där spelar också åldern större roll: yngre är mer tillfredsställda, möjligen på grund av att de politiska och sociala förändringarna i många av de nya medlemsstaterna har öppnat upp fler möjligheter för yngre medborgare än för den äldre generationen.

Optimism

När européerna tillfrågas om framtiden säger 55 % att de är optimistiska, med mycket små skillnader mellan medelvärdena för de båda landsgrupperna – EU-15 och de nya medlemsstaterna. Däremot är skillnaderna mellan olika EU-länder och inom landsgrupperna stora.

- I alla de fyra nordiska länderna (som får högst resultat när det gäller optimism) sade sig över tre fjärdedelar av respondenterna vara optimistiska inför framtiden.
- I ytterligare 20 länder hade hälften eller fler av respondenterna positiva förväntningar på framtiden och även de nya medlemsstaterna Polen, Slovenien, Malta och Estland fick mycket höga resultat för optimism. Dessutom hörde alla kandidatländerna till denna grupp.
- I tre EU-15-länder (Frankrike, Italien och Portugal) var mindre än hälften av respondenterna optimistiska inför framtiden. Detsamma gäller för fyra av de nya medlemsstaterna: Tjeckien, Bulgarien, Ungern och Slovakien. Ungern har den lägsta andelen optimister av alla 31 länderna. Där är pessimisterna i majoritet.

Subjektivt välbefinnande

Det allmänna subjektiva välbefinnandet mäts genom individens tillfredsställelse, lycka och upplevelse av mening med livet.

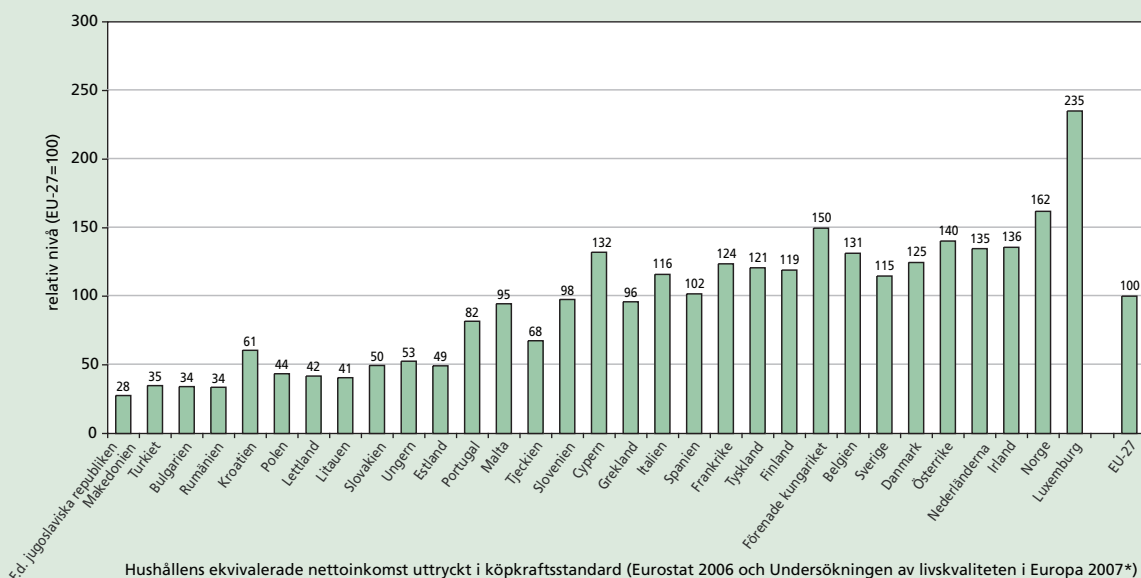
- Graden av välbefinnande är lägre i de flesta av de nya medlemsstaterna och i kandidatländerna än i EU-15.
- Inom EU-15 är variationerna stora. De nordiska länderna rapporterar den högsta nivån av tillfredsställelse, lycka och upplevelse av mening med livet, medan Grekland, Italien och Portugal ligger närmare de nya medlemsstaternas nivåer.
- Men inte heller de nya medlemsstaterna är någon homogen grupp. Bulgarien, Ungern, Lettland och Litauen visar exceptionellt låga nivåer för välbefinnande, medan Slovenien och Malta har nivåer jämförbara med EU-15.

Inkomst och eftersatthet

En av de viktigaste dimensionerna av människors livskvalitet är deras levnadsstandard, uttryckt som hushållsinkomst. Med detta mått är skillnaderna inom Europa stora: i EU-27 har Bulgarien och Rumänien hushållsinkomster som är nästan lika låga som i kandidatlandet f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Europas rikaste medlemsstater finns bland EU-15, som alla ligger över EU-genomsnittet, med undantag av Grekland och Portugal. Hushållsinkomsten i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien är mindre än en tredjedel av EU-genomsnittet. I Luxemburg är däremot hushållsinkomsten mer än dubbelt så hög som EU-genomsnittet.

Även skillnaderna inom länderna är betydande. F.d. jugoslaviska republiken Makedonien och Turkiet har de mest ojämlika inkomstfördelningarna: den rikaste femtedelen av befolkningen i dessa båda länder har en

Figur 3: Hushållens genomsnittliga ekvivalerade inkomst per land – jämfört med nivån 2006 (EU-27=100)

Anm: Ekvivalerade inkomster gör att hushåll i olika storlekar och med olika sammansättningar kan jämföras.

inkomst som är ungefär tio gånger så hög som den fattigaste femtedelens. Lettland är EU:s mest ojämlika land: de rikaste letterna tjänar omkring åtta gånger mer än de fattigaste. I andra änden av skalan finns de mycket mer jämlika länderna Danmark, Slovenien, Bulgarien och Sverige, där de rikaste medborgarna bara tjänar omkring fyra gånger så mycket som de fattigaste.

Inte oväntat har arbetslösa mycket lägre inkomst än de som har avlönat arbete – i genomsnitt är den ekvivalerade inkomsten för en arbetslös omkring hälften av vad en person med arbete tjänar. Undersökningen av livskvaliteten i Europa visar dessutom i likhet med annan EU-statistik att kvinnor, lågutbildade, personer med dålig hälsa, änkor/änklingar och skilda har en lägre hushållsinkomst.

Hushållsförnödenheter och eftersatthet

Undersökningen av livskvaliteten i Europa innehåller ett antal icke-monetära indikatorer för levnadsstandard och materiella betingelser. Medborgarna tillfrågades om de saknade någon eller några av sex utvalda saker för att de inte hade råd med dem¹. Med detta mått framgår det att det finns stora skillnader mellan och inom de europeiska länderna. I vissa av de fattigaste länderna bland kandidatländerna och de nya medlemsstaterna är till och med medborgarna med de högsta inkomsterna mer eftersatta än de fattigare medborgarna i EU-15. I Turkiet, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och Bulgarien är till exempel de rikaste medborgarna mer eftersatta än de fattigaste i Nederländerna, Sverige och Luxemburg.

Skillnaderna i eftersatthet varierar även kraftigt inom länderna: i Rumänien saknar de fattigaste medborgarna fyra av hushållsförnödenheterna medan de rikaste bara saknar en. Däremot finns det nästan inga skillnader i Sverige och Danmark eftersom mycket få människor i dessa länder saknar flera av hushållsförnödenheterna. Andelen medborgare som inte hade råd med fem eller sex av hushållsförnödenheterna är fem gånger högre i de nya medlemsstaterna än i EU-15. Generellt kännetecknas EU-15-länderna av att de är mycket mer jämlika än sina nya grannelemsstater och kandidatländerna. Skillnaderna i Grekland och Portugal liknar dock mer dem i de nya medlemsstaterna.

Hantera att sakna inkomst

Hushållen kan försöka hantera en otillräcklig inkomst på flera olika sätt: genom att odla mat för eget behov, genom att bo flera generationer i samma hushåll och på så sätt dela kostnaderna eller genom att söka stöd från vänner eller släktingar utanför hemmet. Alla dessa tillvägagångssätt är mycket vanligare i fattigare länder. Exempelvis odlar omkring hälften av alla hushåll i de nya medlemsstaterna och kandidatländerna (med undantag av Cypern och Malta) en del av sin mat. Däremot är det bara omkring ett av fem hushåll som gör det i Österrike, Belgien och Tyskland. Omkring 27 % av hushållen i Rumänien och 25 % av dem i Litauen får hjälp med antingen pengar eller mat av personer utanför hushållet, jämfört med 9 % av hushållen i EU-15, medan 21 % respektive 30 % av de fattigaste hushållen i Kroatien och i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien består av tre generationer som lever tillsammans.

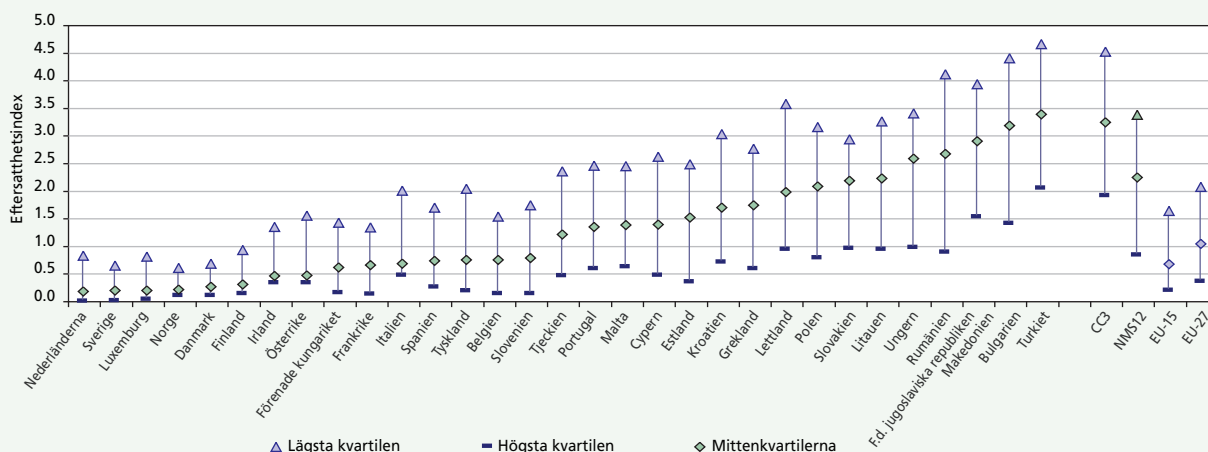
Familj

Resultaten från den andra undersökningen av livskvaliteten i Europa understryker familjens stora deltagande i vård av barn och äldre och att det för de flesta människor fortfarande är familjen man först vänder sig till för att få hjälp i nödsituationer. Dessa resultat ger ytterligare underlag för att familjrelationerna är den viktigaste aspekten av livskvaliteten.

Ansvaret i hushållen delas inte jämnt mellan män och kvinnor och kvinnor rapporterar oftare att de dagligen ägnar sig åt omvårdnadsaktiviteter. Kvinnor lägger också mer tid på plikter i hemmet. I EU-27 rapporterar kvinnorna att de ägnar 33 timmar i veckan och männen över 18 timmar åt att ta hand om och uppfostra barn, medan kvinnorna ägnar 18 timmar i veckan åt matlagning och hushållsarbete jämfört med mannens tio timmar per vecka.

Majoriteten av européerna ägnar mindre tid åt att ta hand om äldre och funktionshindrade släktingar eller åt att delta i frivillig- och välgörenhetsarbete – mindre än en dag i veckan – än åt hushållsarbete. Bland de medborgare i EU-27 som ägnar tid åt frivillig- och välgörenhetsarbete

Figur 4: Index för genomsnittlig eftersatthet efter inkomstkvartil, per land

Anm: Eftersatthetsindexet ligger mellan inget (om inga saker saknas) till sex (om alla sex saknas).

¹ Hålla bostaden tillräckligt varm, åka bort på semester en vecka om året, byta ut utslitna möbler, en måltid med kött, kyckling eller fisk varannan dag, köpa nya, inte begagnade, kläder, möjlighet att bjuda hem vänner eller familj på något att dricka eller en måltid.

Tabell 1: Dagligt omvårdnads- och hushållsarbete efter kön och landsgrupp (%)

	EU-27		EU-15		NMS12		CC3	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Tar hand om och uppfostrar barn	25	35	24	34	27	39	10	45
Matlagning och hushållsarbete	29	79	31	81	21	72	11	78
Tar hand om äldre/funktionshindrade släktingar	4	9	3	9	5	8	4	8

Fråga Q36: Bortsett från vid avlönat arbete, hur ofta gör du någon av följande aktiviteter? Värdena anger procentandelen personer som anger att de utför dagliga omvårdnads- eller hushållsyrslor.

rapporterar männen att de ägnar i genomsnitt 11 timmar per vecka och kvinnorna att de ägnar i genomsnitt 15 timmar per vecka åt att ta hand om äldre och funktionshindrade släktingar, medan männen ägnar sju timmar per vecka åt övrigt frivillig- och välgörenhetsarbete, jämfört med kvinnornas sex timmar per vecka.

Européerna har regelbundna och täta kontakter med familj, släkt och vänner. Hälften av alla medborgare i EU-27 som har barn som inte bor hemma rapporterar att de har direkt kontakt ansikte mot ansikte med ett eller flera av barnen minst varje dag eller varannan dag.

Det har blivit vanligt att ha kontakt via telefon och e-post, och över 75 % av samma medborgare rapporterade att de har sådan kontakt med sina barn minst en gång i veckan och nästan hälften att de har det varje eller varannan dag.

Sammantaget rapporterar man höga nivåer av tillfredsställelse med familjelivet och, i mindre grad, med det sociala livet – även om nivån är kopplad till inkomsten i båda fallen.

Balansen mellan arbete och privatliv

Hur man ska göra det möjligt för medborgarna att hitta en balans mellan familjeliv, personliga åtaganden och arbete har blivit en central fråga i den socialpolitiska debatten.

Att ha ett arbete ökar i allmänhet tillfredsställelsen med livet betydligt. Grundläggande är att arbetslösa vanligen rapporterar en mycket högre grad av missnöje och nedstämdhet än de som har arbete. Eftersom arbetet tar upp en ansenlig del av människors liv inverkar arbetets kvalitet på livskvaliteten. Det är uppenbart att det förbättrar

européernas tillfredsställelse med livet att kunna förena de krav arbetet ställer med plikterna gentemot familjen och inom det sociala livet – med andra ord att hitta en hållbar balans mellan arbete och privatliv.

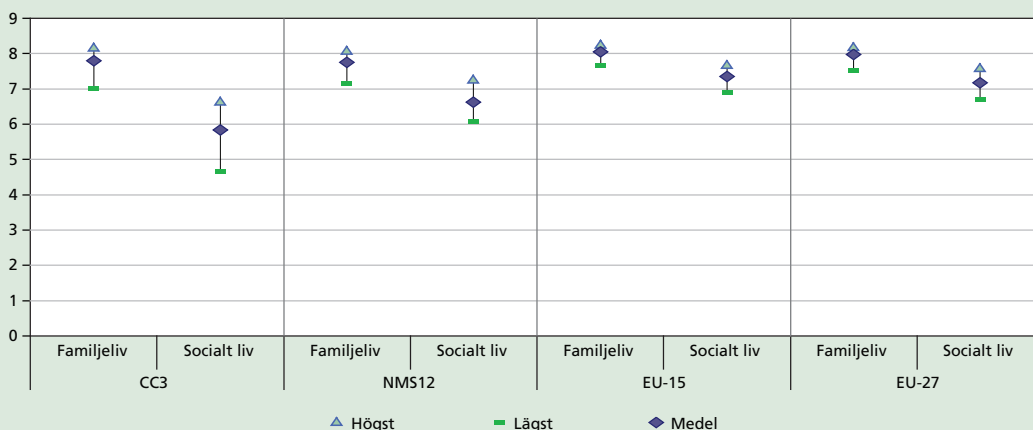
Nästan hälften (48 %) av de medborgare som har avlönat arbete i EU-27 säger att de minst flera gånger i månaden är alltför trötta på grund av sitt arbete för att orka med hushållsarbete, medan nästan en fjärdedel (22 %) säger att de är alltför trötta flera gånger i veckan.

Ett något färre antal arbetstagare säger att de har haft svårt att uppfylla sina familjeåtaganden på grund av hur mycket de arbetar. 29 % anger att detta händer minst flera gånger i månaden och för 11 % händer det flera gånger i veckan. Det finns inga generella skillnader mellan män och kvinnor, delvis på grund av att det finns ett tydligt samband mellan svårigheter att hitta en balans mellan arbete och privatliv och antalet arbetade timmar.

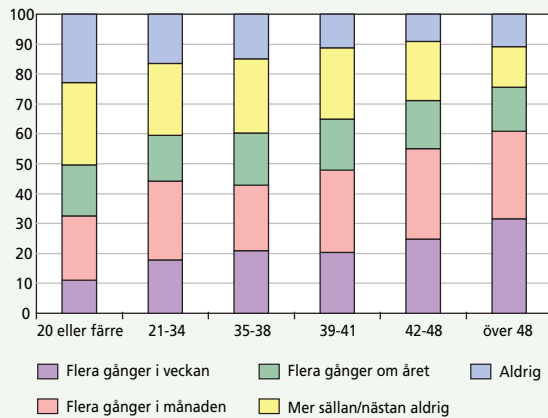
För Europa som helhet verkar problemen med att balansera arbete och privatliv vara vanligast i sydöstra Europa.

- I Kroatien och Grekland säger strax över 70 % av de medborgare som har arbete att de är alltför trötta för att utföra hushållsarbete minst flera gånger i månaden på grund av sitt lönearbete och drygt hälften av medborgarna i kandidatländerna – Kroatien, Turkiet och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien – har svårigheter att uppfylla sina familjeåtaganden eftersom arbetet tar så stor del av deras tid.
- Negativa effekter av arbetet på privatlivet verkar vara minst vanliga i Belgien, Italien, Tyskland, Nederländerna och Norge, där färre än 40 % rapporterar att de minst flera gånger i månaden är för trötta för hushållsarbete.

Figur 5: Genomsnittlig tillfredsställelse med familjeliv och socialt liv, per inkomstkvartil

Figur 6: I hur hög grad medborgarna är för trötta för hushållsarbete efter arbetstid (%)

Fråga Q11. Hur ofta har vart och ett av följande hänt dig under det senaste året? (1. Flera gånger i veckan, 2. Flera gånger i månaden, 3. Flera gånger om året, 4. Mer sällan/nästan aldrig, 5. Aldrig, 6. Vet inte); Jag har kommit hem från arbetet för trött för att göra en del av det hushållsarbete som måste göras.

Fråga Q6. Hur många timmar arbetar/arbetade du vanligen per vecka (i ditt huvudsakliga arbete), inklusive betald eller obetald övertid.

“Vet inte”-svar utesluts ur analysen.

- I Finland, Frankrike och Sverige har 20 % av arbetstagarna svårt att uppfylla sina familjeåtaganden minst flera gånger i månaden på grund av den tid de tillbringar med att arbeta.

Med tanke på anställningssituationen och arbetstiderna för män och kvinnor verkar det som om män och i synnerhet kvinnor i många länder anpassar sina yrkesval efter sina personliga omständigheter (t.ex. genom valet av hel- eller deltidsarbete). Arbetstagare som arbetar fler avlönade timmar beskriver att de har större problem med balansen mellan arbete och privatliv. Över en fjärdedel av arbetstagarna i EU känner att de tillbringar för mycket tid på arbetet och fler män än kvinnor beskriver det så.

Hälsa och hälso- och sjukvård

Hälsan är viktig för européerna. 81 % av invånarna i EU sade att god hälsa var “mycket viktigt” för deras livskvalitet. Däremot bedömde i genomsnitt endast 21 % sin hälsa som “mycket bra”, medan 46 % bedömde den som “bra”, 25 % som “ganska bra” och 8 % som “dålig eller mycket dålig”. Fler personer i kandidatländerna och de nya medlemsstaterna bedömer sin hälsa som “dålig eller mycket dålig” än i EU-15 och i alla de nya medlemsstaterna och kandidatländerna rapporterade fler kvinnor än män att de lider av dålig hälsa. I EU-15 finns däremot ingen konsekvent skillnad mellan kvinnor och män i det avseendet.

Föga överraskande rapporterar fler dålig hälsa med stigande ålder: i EU-27 rapporterade färre än 2 % mellan 18 och 34 dålig hälsa, jämfört med 18 % av dem över 65. Situationen för äldre i de nya medlemsstaterna är dock sämre: 34 % rapporterade dålig hälsa, jämfört med 15 % av samma åldersgrupp i EU-15.

I alla länder rapporterar fattiga oftare att deras hälsa är dålig: i genomsnitt anger 14 % av dem i den lägsta

inkomstkvartilen att de lider av dålig hälsa, jämfört med 4 % av dem i den högsta kvartilen. I vissa länder – Bulgarien, Kroatien, Ungern, Lettland och Portugal – lider dock 30 % eller fler av dem i den lägsta inkomstkvartilen av dålig hälsa. Den sociala ojämlikheten när det gäller erfarenheter av dålig hälsa och funktionshinder är ihållande och omfattande.

Psykisk hälsa

Psykisk hälsa är en av de viktigaste aspekterna för välbefinnande och livskvalitet. Tydliga skillnader finns mellan länderna med avseende på generell psykisk hälsa (baserat på ett kort WHO-index). De högsta resultaten för god psykisk hälsa finns i EU-15 och i Norge, där befolkningen i Norge har det högsta medelvärdet på 70 poäng. Turkiet ligger sämst till med 47 poäng, följt av Malta, Rumänien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och Lettland (som alla har mellan 53 och 55 poäng). Rankningen avspeglar inte nödvändigtvis ett lands position när det gäller allmänhälsootillståndet: både Cypern och Malta ligger lägre än förväntat, och Ungern högre än förväntat när det gäller generell psykisk hälsa.

I andra avseenden är dock mönstren för psykisk hälsa och allmänhälsa likartade: den psykiska hälsan tenderar att vara sämre bland äldre och bättre bland dem med högre inkomst – trenderna är tydligast i kandidatländerna och i de nya medlemsstaterna – och den är något bättre bland män än bland kvinnor.

Hälso- och sjukvård

Frågor som rör tillgång till och kvaliteten på hälso- och sjukvård är mycket viktiga för den sociala tryggheten. Ett stort antal européer rapporterar att de har svårt att få tillgång till hälso- och sjukvård. Exempelvis känner över 25 % av européerna att de har för långt till sin läkare och till närmaste sjukhus, över 38 % upplever att det tar lång tid att söka läkare och över 27 % har svårt att klara kostnaderna för läkarbesök.

Låginkomsttagare har större problem med att få tillgång till hälso- och sjukvård än mer välbeställda och skillnaden är tydligare i kandidatländerna och i de nya medlemsstaterna. 31 % av dem i den lägsta inkomstkvartilen i EU-15 har svårt att klara kostnaderna för ett läkarbesök, jämfört med 17 % i den högsta inkomstkvartilen. Motsvarande siffror för de nya medlemsstaterna är 43 % respektive 29 % och för kandidatländerna 48 % respektive 22 %.

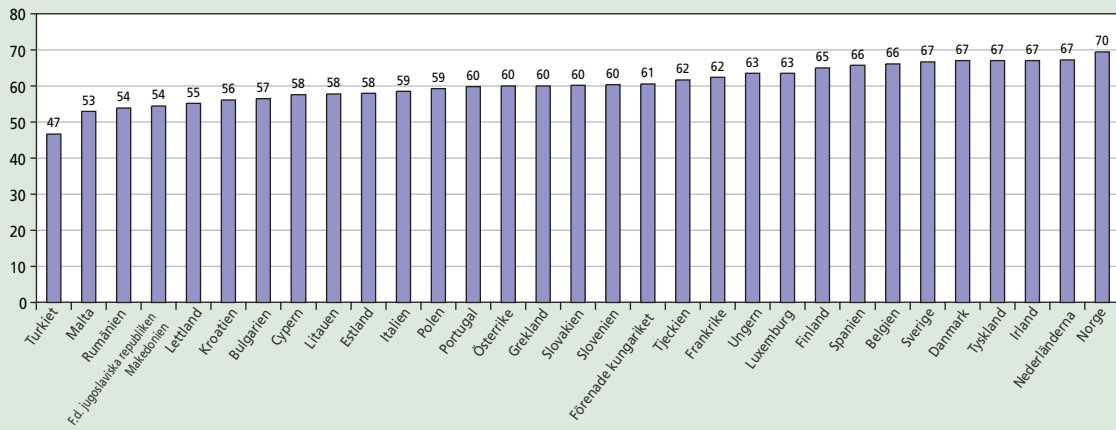
Överlag tenderar medborgarna i EU-15 att göra en mer positiv bedömning av hälso- och sjukvården än övriga européer. I EU-15 får hälso- och sjukvården den minst positiva bedömningen i Medelhavsländerna (utom Spanien) och Irland. I de flesta länder anser medborgarna att barnomsorgen är bättre än äldreomsorgen.

Boende, miljö och samhällets kvalitet

Enskilt bostadsägande

Mönstren för det enskilda bostadsägandet varierar kraftigt inom Europa. I de nya medlemsstaterna äger omkring tre fjärdedelar av medborgarna sin bostad och har inga lån på den (andelen ökar till över 80 % i Rumänien, Bulgarien och Litauen). I EU-15 äger i genomsnitt 40 % av befolkningen sina bostäder, med den högsta andelen i Italien och Grekland. I de nya medlemsstaterna är det mindre vanligt att man hyr sin bostad av en privat hyresvärd. Endast omkring 5 % hyr sin bostad på så sätt, jämfört med i

Figur 7: Index för genomsnittlig psykisk hälsa, efter land (%)

Mindex för psykisk hälsa: Fråga Q46.1–fråga Q46.5. Ange för vart och ett av följande fem påståenden vilket alternativ som närmast beskriver hur du känt dig de senaste 2 veckorna – Jag har känt mig glad och positiv; Jag har känt mig lugn och avslappnad; Jag har känt mig aktiv och energisk; Jag har vaknat och känt mig fräsch och utvilad; Mitt dagliga liv har varit fyllt med saker som intresserar mig (hela tiden, större delen av tiden, mer än hälften av tiden, mindre än hälften av tiden, ibland, aldrig); total poäng för alla påståendena (0–5) multipliceras med 4 för att ge en procentandel av 100.

genomsnitt 19 % i EU-15, medan socialt boende är mest utvecklat i Österrike, Tyskland, Lettland, Nederländerna och Polen, där mer än 15 % av befolkningen bor i socialtjänstens boende eller kommunalt boende. Att vara hyresgäst är vanligare i stadsbebyggda områden och inte oväntat är det vanligare bland yngre att hyra sin bostad.

Boendets kvalitet

I allmänhet är boendets kvalitet bättre i EU-15 än i de nya medlemsstaterna och i kandidatländerna: endast 9 % av Finlands befolkning har minst två av de sex mest påtagliga problemen med sitt boende, jämfört med 42 % av de boende i Rumänien². Det finns en koppling mellan hushållsinkomst och upplevelse av bristfälligt boende som inte oväntat är starkare i de nya medlemsstaterna och i kandidatländerna än i EU-15. Fukt och läckor är ett problem för 29 % av dem i den lägsta inkomstkvarteren i de nya medlemsstaterna, jämfört med för 8 % i den högsta inkomstkvarteren. I EU-15 lider 18 % av hushållen i den lägsta kvartilen av fukt eller läckor, jämfört med 9 % av de rikaste hushållen. Bland hushållen i den lägsta

inkomstkvarteren i de nya medlemsstaterna saknar 28 % bad eller dusch.

Närmiljö

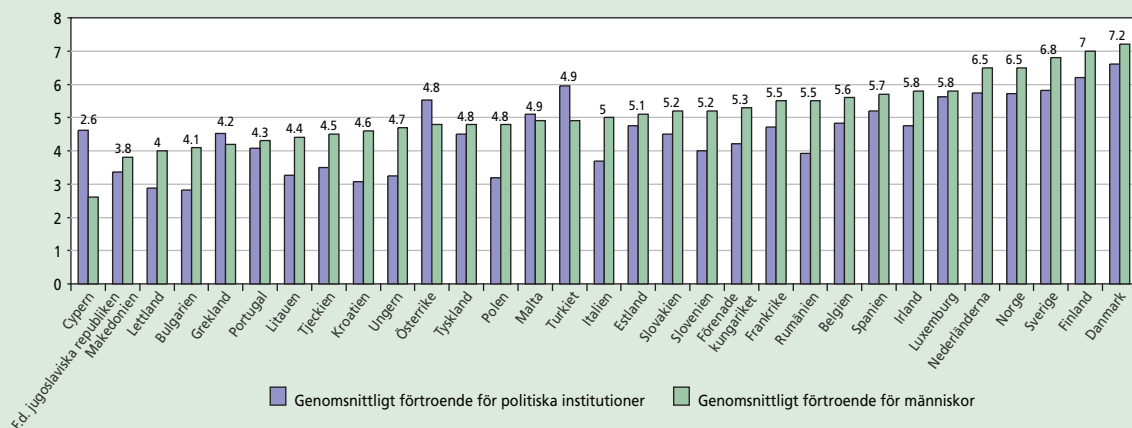
Det finns påtagliga skillnader i européernas uppfattning om närmiljöns kvalitet. I Italien var 83 % av medborgarna missnöjda med två eller flera av sex av de viktigaste miljöaspekterna³, tätt följt av Bulgarien (82 %), Polen (79 %) och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien (77 %). Bland européerna är det medborgarna i de nya medlemsstaterna som med störst sannolikhet har flera klagomål på sin närmiljö, medan nordbor, österrikare, tyskar och nederländare är minst missnöjda.

Samhällets kvalitet

Förtroende för andra människor och för institutioner

När européerna tillfrågas om sitt förtroende för andra människor på en skala från ett till tio är det medborgarna i de nordiska länderna och i Nederländerna som uttrycker

Figur 8: Förtroende för människor och för politiska institutioner, per land (%)

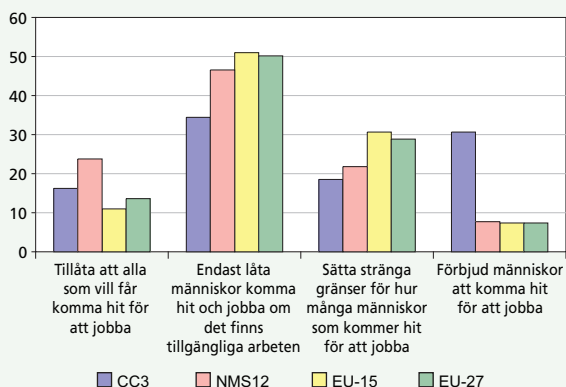
Fråga Q23: Skulle du säga att man i allmänhet kan lita på de flesta människor, eller att man inte kan vara nog försiktig när man har att göra med andra människor? Gör din bedömning med hjälp av en 10-gradig skala, där [1] betyder att man inte kan vara nog försiktig och [10] betyder att man kan lita på de flesta människor.

Fråga Q27.1: Vilket förtroende har du personligen för följande institutioner? Ange på en skala från 1 till 10 där [1] betyder du 'har inget förtroende alls för institutionen' och [10] betyder du 'har fullt förtroende för institutionen'. (NATIONALITET) riksdagen, regeringen, de politiska partierna.

² De sex möjliga problemen är: utrymmesbrist, röta i fönster, dörrar eller golv, fukt eller läckage i väggar eller tak, ingen vattenklosett inomhus, inget badkar eller dusch, inget ställe att vara på utomhus.

³ Öväsén, luftföroreningar, brist på grönområden, kranvattnets kvalitet, brottslighet/våld, nedskräpning på gatorna.

Figur 9: Attityder till migranter, per landsgrupp (%)

Fråga Q26: Vad tycker du om att människor kommer hit från andra länder för att jobba? Vilket av följande tycker du att regeringen ska göra?

det största förtroendet (med en medelpoäng mellan 6,5 och 7,2). Befolkningen på Cypern uttrycker det lägsta förtroendet (med endast 2,6 poäng), följda av medborgarna i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien (3,8 poäng).

Arbetslösa har mindre förtroende för andra, vilket också gäller för andra utsatta grupper – t.ex. personer med dålig hälsa och ensamföräldrar. Även åldern har betydelse, men inte på ett enhetligt sätt i alla länder. I EU-15 och i kandidatländerna är medborgarna i åldrarna 65 och högre den mest förtroendefulla åldersgruppen, medan det i de nya medlemsstaterna är personer mellan 18 och 34 som har det största förtroendet, vilket kan avspegla de olika effekterna av den ekonomiska omvandlingen.

Den grad av förtroende som människor känner för andra överensstämmer inte alltid med deras förtroende för offentliga institutioner, t.ex. riksdag, regering och politiska partier. Medborgarna i de nya medlemsstaterna i Östeuropa – och i Italien och Portugal – har minst förtroende för de

politiska institutionerna. Medborgarna i de nordiska länderna och i Turkiet har störst förtroende för sina institutioner.

Motsättningar mellan socialgrupper

Respondenterna ombads poängsätta graden av motsättningar mellan olika grupper i sitt land. Motsättningar mellan rika och fattiga bedömdes vara vanligare av medborgarna i kandidatländerna och i de nya medlemsstaterna (vilket kan avspegla de större inkomstklyftorna som har uppkommit som en följd av övergången till marknadsekonomi i dessa länder). Medborgarna i EU-15 oroar sig i stället mer för motsättningar mellan olika etniska grupper, vilket kan avspegla den större immigrationen till dessa länder under de senaste årtiondena.

Metoder

Datainsamlingen för den andra undersökningen av livskvaliteten i Europa gjordes i slutet av 2007 i EU:s 27 medlemsstater, i de tre kandidatländerna (Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och Turkiet) och i Norge. Medelvärden anges för fyra landsgrupper: de 27 nuvarande medlemsstaterna (EU-27), de 15 länder som blev medlemsstater före 2004 (EU-15), de 12 länder som blev medlemsstater 2004 och 2007 (NMS12) och de tre aktuella kandidatländerna (CC3).

Alla genomsnitt är vägda medelvärden som tar hänsyn till befolkningens storlek. Detta innebär att medelvärdena för de fyra landsgrupperna (EU-15/NMS12/CC3) till fullo återspeglar befolkningens storlek i de enskilda länderna. Därför dominerar Polen och Rumänien medelvärdena för de nya medlemsstaterna och Turkiet medelvärdena för kandidatländerna. Läsaren ska därför tänka på att ett visst genomsnitt för flera länder inte nödvändigtvis gäller för majoriteten av länderna i gruppen, eftersom genomsnittet avspeglar de mycket varierande befolkningsstorlekarna i de olika länderna.

Mer information

Teresa Renehan, informationssamordnare: ter@eurofound.europa.eu
 Europeiska stiftelsen för förbättring av levnads- och arbetsvillkor,
 Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irland
 Telefon: (353-1) 204 31 00
 E-post: postmaster@eurofound.europa.eu
 Webbplats: <http://www.eurofound.europa.eu>

Publikationsbyrå

Publications.europa.eu